

БОЛЬШЕВИСТСКЭ ПАРТИИН ТҮҮХЭДЭХИ АЛДАРТА ҮДЭР

Ленинско-искровскэ шэглэлэй Батумска социал-демократическа организациин байгуулагданаар 50 жэл гүйсэһэнэй ойдо

Нүхэр Сталиной байгуулһан Закавказьдахи большевистскэ организаци хадаа большевистскэ парти байгуулдаг тон ехэ үүргэ дүүргэһэн байна.

Революционн марксистска парти эхин — «Хүдэлмэришэн анги сүлөөлхын түлөө тэмсэлэй союзы» Петербургда В. И. Ленинэй эмхидхээд хүтэлбэрлэжэ байхад, XIX зуунжэлэй эсэстэ И. В. Сталин 15 наһатайдаа революционн хүдэлмэндэ оролсож, ородой марксистнуудтай холбоо байгуулаа һэн. Тэдэнэр Закавказьдаа полпольшо хүдэлмэри хэжэ байгаа. 1898 ондо нүхэр Сталин «Месаме-Дасин» гэжэ грузинска социал-демократическа группада орож, уданшгүй тэрэнэй революционн марксистска үсөөнхиде толгойлоо һэн. Закавказьда «энэ группа» («Месаме-Дасин» үсөөнхид) революционн социал-демократин эхин болоһон байна» (Л. Берия). Революционн хүдэлмэни саашанхи бүхы хүгжэлтэ, закавказьда ленинско-искровскэ организацинууде байгуула нүхэр Сталиной нэрэтэй таһаршагүй холбоотой юм.

Ленинско-искровскэ шэглэлэй Батумска революционн социал-демократическа организациин 50 жэлэй урда тээ нүхэр Сталиной байгуулһан ябадал Закавказьын большевистүүдэй героическа түүхэдэ нэгэ тодо хуудан боложо оронхой.

Нүхэр Сталиной ударидалгаар 1902 оной январин 1 (14)-нэй һүни Батумда болоһон социал-демократическа хүдэлмэришээй кружокуудай түлөөлгшээй конференци дээрэ ленинско-искровскэ шэглэлэй РСДРП-гэй түрүүшын Батумска комитет байгуулагдаа һэн.

Энэ үедэ Батум хадаа удха шанарайнга талар Кавказда гурбадахи (Баку ба Тифлис хоёрой удаа) промушленна центр байгаа. Тэндэ 20 үлүүтэй промушленна предприяинууд тоологдолог һэн, тэндэнь ондо ондоо национальностнуудай 11 мянга шахуу хүдэлмэришэд хүдэлмэрилжэ байгаа. Хүдэлмэришэдэй байдал тон хүндэ хүшэр һэн. Тэдэнэй хүдэлмэришэд үдэр 14—16 час заримдаа бүрн удаан үргэлжэлдэг байгаа. Илангаяа ородбэшэ национальностнуудай салн хүлһэн угаа бага байһан юм. Хүндэ хүшэр экономическа дарлалтаһаа гадна, мүн Закавказьда хаанта самодержавин тогтоһон национально-колониальна гурим байһан юм.

Батумска хүдэлмэришэдэй байдал тухай Батумһаа эльгэһэн корреспонденци соо ленинскэ «Искра» нигжэ бэшэһэн байна: «...Эндэ фабрикануудта ямаршэ хиинлта табиладнагүй. Эздэ зоргоороо ашалха ябадалда эндэ хүсэд арга олгогдохой: тэдэнэр хэһнхөө, юунхөө айнгүйгөөр, наһанан юумэ» хэни, тэдэнэр хүдэлмэришэдэй ами наһе, элүүр энхы мэдэлдээ хүсэд абанхай, харин хүдэлмэришэд тэдэнэй барлагуудын болонхой.

Тус тус эздэй ба хүдэлмэришэдэй хоорондо арсалдаа тулалдаанай болоходо, хэрэгтэнь ногайгад надиратель хаража үзөөд, эзэнэй аша туһада холодоо шиндхэдэг байна... Хүдэлмэришэдэ нюларгаар хэһэнэ. Хүдэлмэришэдэе харуулшад, даагшанар, механикууд, директорууд өөһлөө «сохино» («Искра», № 16, 1902 оной февралын 1).

Батумска хүдэлмэришэдэй дургүдлээг улам ехэ боложо байгаа. Элдэ заримдаа мүлжээдтэй эсэргүү долбогонууд болодог һэн. Зүгөөр, тэдэнэ эмхигүйгөөр үнэргэдэг байгаа. Бодото һайн тэмсэл хэһын тулада дүршэлтэй политическэ хүтэлбэри байгаагүй.

Батумда социал-демократическа организаци байгуула хэдэлгэ тэрэ үедэ Закавказьда байһан ородой социал-демократууд Иван Лузин ба Георгий Франческ гэгшэд хэһэн байна. 1896 ондо тэдэнэр хүдэлмэришэдөө бүридэһэн баһан социал-демократическа кружок эмхидхэһэн юм. Тэдэнэ Маркс, Энгельсын нургаал дэлгэрүүлгэдэг байгаа. Зүгөөр тус кружок үргэ-

гэн нигтэ арад зонтой холбоо байгуулаагүй ба удааншье байгаагүй һэн. 1898 ондо хаанта засагай полици тэрэниие мүрдэжэ олоод, усадхайн юм.

1901 оной эсэс хүрэтэр Батумда «Месаме-Дасин» гэжэ тифлисскэ группын гэшүүд — хожомын меньшевигүүд болоһон Карло Чхендзэ ба Исидор Рамшвили гэгшэд шурган ороод байгаа. «Месаме-Дасин» олонхийд оппортунистическэ позици баримталдаг эдэ хүнүүд бодото дээрэ революционн хүдэлмөөе һаатуулжа байгаа һэн. «Тэдэнэр Батумска хүдэлмэришэдэй баһан группын дунда культурун-гэгээрэлэй ба өөрөө эрдэмдэ нураһалын ноусабэшэ хүдэлмэри хэдэг, гол түлөө хүдэлмэришэдэй нигтэ эрдэмэй нургуулида лекцинууде уншадаг байгаа», — гэжэ Л. П. Берия бэшэһэн (Л. Берия. «Закавказьдахи большевистскэ организацинуудай түүхэ тухай асуудал тушаа». Хэблэл 1948, ноур 29).

Тиним болохоороо, 1901 оной эсэс хүрэтэр Батумда социал-демократическа организаци байгаагүй, тинимһээ батумска хүдэлмэришэдэй дунда ямаршье революционн хүдэлмэри бодото дээрэе ябууладлагүй байгаа. Гэгэһе, Тифлисте ба Бакуда хүдэлмэришэдэй эмхитэй хүдэлмөн бүрн ехээр дэлгэржэ байһан юм.

1901 оной ноябрьда РСДРП-гэй тифлисскэ комитетэй даалгабарчар нүхэр Сталин Батумда социал-демократическа организаци байгуулһын тулада ерһэн байна. Нүхэр Сталин түрүү хүдэлмэришэдтэй холбоо байгуулжа, фабриканууд болон заводууд дээрэ социал-демократическа кружокууде богонихон болзор соо эмхидхээ һэн. Эдэ кружокуудай олонхиен нүхэр Сталин өөрөө хүтэлбэрлэдэг байгаа.

Нүхэр Сталин хүдэлмэришэдэй ноуса суглаанууд дээрэ үгэ хэлхээдээ, хаанта засагы ба капитализмые илаха ябадалда пролетаридай ээлхэ түүхэтэ үүргые угаа тодо һонороо ойлгуулжа үгээдэг байһан юм. Нүхэр Сталин болбол «Месаме-Дасин» оппортунистическэ олонхи хорото үүргые эсэһэ сусаһагүйгөөр элшэлдэг һэн. «Месаме-Дасин» олонхид «гэгээрэлэй» ажал-ябуула хэжэ, хүдэлмэришэдэе революционн тэмсэллэһэн һамааруулдаг, тред-юнионизмын шабар руу тэдэниие түлхидэг байгаа. Нүхэр Сталин болбол дүршэлтэй эмхидхэлшэды ба агитаторууде түрүү хүдэлмэришэдтэй дундаһаа эсэһэ сусаһагүйгөөр ургуулан хэдүүлдэг, тэдэниие революционн хүдэлмэридэ һабадуулдаг, тодо даалгабаринууде үгээдэг һэн. Ленинбэшэ социал-демократическа организаци байгуула арга боломжо нигжэ бэлдхэгдэһэн байна.

Нүхэр Сталиниие саг үргэлжэ мүрдэжэ мүшхэжэ байһан жандармска харуулшад нигжэ мэдэсэһэн байгаа: «...Тифлисскэ духовно семинарида хүмүүжүүлэгдэһэн Иосиф Виссарионович Джугашвилиие — гэшүүдэйнгэ нэгэниие ородой социал-демократическа хүдэлмэришэдэй партиин тифлисскэ комитет заводской хүдэлмэришэдтэй дунда пропаганда хэһын тулада 1901 оной намар Батум эльгээдээ социал-демократическа организацинуудай хүгжэлтэнь... ехэ амжалта туһлаа».

1902 оной январин 1-нэй (хуушан стилээр) һүни түрүү хүдэлмэришэн Сильвестр Ломджарин квартирада социал-демократическа хүдэлмэришэдтэй кружокуудай түлөөлгшэдтэй конференци болоһон байна. Тэндэ 25 шахуу хүн байһаа һэн. Конференци болбол нүхэр Сталин түрүүтэй РСДРП-гэй Батумска комитетэе эмхидхэн байгуулһан юм. Комитетдэ нүхэр Сталиниһаа гадна, С. Ломджарин И. Дарахвелидзе, С. Тодрия, М. Габуния болон бусад ороһон байна.

Ноуса байһын тулада, тус конференци шэнэ, 1902 онниие угтажэ байһан шэнгээр үнэргэгдөө һэн. Энэһэн тухай конференцидэ хабаадагшадтай баталһан ёһоор, нүхэр Сталин пролетаридай ангиин зор-

рилгонууд тухай, хүдэлмэришэн ангиие толгойлжэ шадаха ба тэрэнэй түгэлдэр хусые самодержавида ба буржуазид эсэргүү тэмсэлдэ элсүүлэн жагсаажа шадаха марксистска революционн парти байгуулаха шухала байһан тухай хэлээ һэн.

«...Сонхоор үүрэй толгойно сасран орожо байхада, — гэжэ П. Курдизэ хэлэнэ, — Сталин нигжэ хэлээ һэн:

— Зай, нигээд үүр сайбал да! Мэнэ нара гарахань. Энэ наран билдэндэ гэрлэтэжэ байхал».

Энэ конференциин һүүлээр Батумска социал-демократическа организаци нүхэр Сталиной хүтэлбэрээр хүдэлмэришэдтэй дунда, мүн гурод шадарай тарашадтай дунда революционн хүдэлмэри үргэнээр ябуулһан байна. РСДРП-гэй Батумска комитет январин эхиндэ ноуса баһан типографи байгуулаха, олонхийдо нүхэр Сталиной бэшэһэн листовконууде ба прокламинууде хэлбэлдэг һэн. Фабрика болон заводуудта хүдэлмэришэдтэй хэдэ хэдэн забастовконууд эмхидхэгдэжэ, хэдлэһэн байна. 1902 оной мартын 9-дэ болоһон батумска хүдэлмэришэдтэй угаа ехэ политическэ демонстраци Батумдахи эгээл томо собьоти байгаа. Энэ демонстрацие нүхэр Сталин эмхидхэ һэн. Нүхэр Сталин өөрөө демонстрантуудай түрүү эргээдэ ябаһан юм. Тус демонстраци хадаа Закавказьда гадна, мүн бүхы Россин революционн хүдэлмэришэдтэй саашанхи дэбжэлтэдэ угаа ехэ удхашанартай байгаа.

Опортунизмда эсэргүү эбсэлгү тэмсэл соогуур нүхэр Сталиной хүтэлбэрээр Закавказьда ленинско-искровскэ организаци нигжэ бии болоһон, ургаһан ба хатуужалһан байха юм. Энэ организаци болбол пролетарска интернационализмын үндэһэй нуури дээрэ, ленинскэ принциптэй үндэһэй нуури дээрэ байгуулагдһан юм. Батумска пролетаридай революционн тэмсэлтэй дэбжэһэн ябадал хаанта правительствэе шорхуулда. «Үүсхэгшэдтэй» хойноһо мүрдэлдэ мүшхэлгэ эжилбэ. Тэрэнэй эсэстэ хаанта засагай тагнуулшад хадаа нүхэр Сталиниие мүрдэн олоод, 1902 оной апрелин 5-да арестовалжа, түрмэдэ хааһан байна. Зүгөөр, түрмэдэ байхалааршье нүхэр Сталин гадаада дэлхэйтэй холбоогоо таһалдаггүй, закавказька хүдэлмэришэдтэй тэмсэлэе тэндэһэн ударидажа байдаг һэн. Энэ тэмсэл улам эмхитэй, политическэ талааряа бүрн сознательна боложо, тэрэнэй хэмжэениин үер шэнгээр нэмэжэ байгаа.

Ленинско-искровскэ шэглэлэй батумска социал-демократическа организацие нүхэр Сталиной байгуулһан үдэрһөө хойшо 50 жэл гүйсэбэ. Ажалшадта наранай гэрэлтэн мандажа байха жаргалта үе тухай нүхэр Сталиной уридалхан хэлэһэн эсээн мэргэн үгэнүүд бодото дээрэ баядуулдэгдэ.

34 үлүүтэй жэлэй туршда социализмын наран манай Эхэ орон дээрэ хурса тодоор гэрэлтэн байна. Советскэ Союзай ажалшад Ленин — Сталиной партиин хүтэлбэрээр ябажа, помещигүүд ба буржуазин засагые усалдаг, социалистическэ обществэ байгуулаа, сталинска сэсэн шабаряар коммунизм тээһэн, урагшаа дабшажа ябана.

Арадай демократин ороноудай ажалшад СССР-тэ коммунизм байгуулһын тон баян дүй дүршэлэе ашаглан, социализм байгуулһын түлөө амжалтатайгаар тэмсэжэ байна.

Большевистскэ партиин дайшалһы түрүү отрядуудай нэгэн болоһон батумска социал-демократическа организациин тогтоһоор 50 жэл гүйсэһэнэй оёе тэмдэглээ зуураа, советскэ арад большевигүүдтэй героическа парти, Ленин — Сталиной парти байгуулһанай түүхэдэхи эгээл гайхамшагта үдэрүүдтэй нэгэниин мүн гэжэ энэ үдэрэ тэмдэглэнэ.

Т. ЗЕЛЕНОВ, түүхын наугануудай кандидат.

Сталиной нэрэмжэтэ Московско автоавоудой олоо мянган хүдэлмэришэдтэй үйлдэһин операцэ бүхэниие эрхизмээр дүүргэһын түлөө тэмсэна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: инструментаһаа цехын эрхим токарнуудай цеган, стахановец В. И. Бобков шэна барылгануудай захил бөөдүүлэн, нормоор хараалаһанда орходо хоёр дахин олон деталнуудые бүтөөн гаргана. Тэрэнэй бүхы продукция эрхим шанартай байдаг юм.

ТАСС-эй фотохронико.

ПРОПАГАНДИСТРАИ СЕМИНАР

Кружокууд ба политгургуулинуудай штатнабэшэ пропагандистнуудай, мүн консультантуудай 2 үдэрэй семинар Кырэн тосхондо болобо.

Семинарта хабаадагшад В. И. Ленинэй «Материализм ба эмпириокритицизм», И. В. Сталиной «Диалектическэ ба историческа материализм» гэгэн ноусуудар лекцинууде шагнаба. Эдэ лекцинууде ВКП(б)-гэй обкомой лектор нүхэр Ким уншахада тэдэ зохоболуудтай удхые ехэ ойлгоһотойгоор хэлэжэ үгөө. Мүн пропагандистнууд ба консультантууд методическа тэмдэйтэй хэдэ хэдэн лекцинууде шагнаһан, хүдэлмэрингөө дүй дүршэлнүүдэе халаһан абалсаһан байна. П. Демин.

ДЕПУТАДУУДАЙ КОМНАТО

Ажалшадтай депутатуудай Улан-Удын горьдской Советэй гүйсэдкомой дэргэдэ депутатуудай һунгагшадтайгаа уулзава «депутатуудай комнато» түхээрэгтэбэ. Энэ хадаа депутатуудай һунгагшадтайгаа харилсаа холбоогоо һайжаруулаха ябадалда туһалха байна. Гадна, депутатуудай комнатодо ажалшадтай депутатуудай горьдской Советэй саг үргэлжын комиссинууд һунгагшадтэй дунда ябуулаха хүдэлмэрэ һайжаруулаха зүблөө үнэргэгжэ юм. Тэрэһэлэн һунгагшадтай үгэһэн захяа дүүргэхэ хэмжээ-ябуулганууд тэндэ үнэргэгдэжэ байхаар хараалагдана.

ЮНИН ЛЕКЦИНУУД

Кяхтын аймагай Усть-Кирянай сомоной Лениной нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд колхозойнгоо түрүүлгшэ, зоотехник С. С. Артамоновой «Хүдэлмэ ажахын үйлдэһиниие эмхидхээ үндэһэй нууринууд» гэгэн лекци шагнаһаха январин 6-да клубтаа сугларба. Клубаар дүүрэг сугларһан колхознигүд лекциин һүүлээр олон асуудалуудые нуража, дэлгэрэнгүй харуунуудые абалһан байна.

Һаяшагаар энэ колхозой матшалтай «Колхозуудта племенной хэрэгые эрхилхэ үндэһэй нууринууд тухай» хөөрөөлөөн үнэргэгдэхэ, мүн тэдэнэртэ 1948 ондо болоһон «Хүдөө ажахын наугануудай академиниин августовско сессини хүдэлмэри тухай» лекци уншагдаха байна. Д. Санжимитыпов.

«Бурят-Монголой үнэндэ» бэшэһэнэй һүүлээр

„Газетэ захилга унжагайруулагдана“

Манай газетын декабрин 19-нэй номерто нимэ гаршагтайгаар толгодоһон статья соо Хорин аймаг дотор 1952 оной газетэ, журналнууде захилгын хангалтагүйгөөр ябуулагдһан тухай хэлэгдэһэн байгаа.

ВКП(б)-гэй Хорин айкомой мэдэсэһэнэй ёһоор, аймагай ажалшадтэй дунда хэблэл тараалгые һайжаруулаха тухай асуудал бюро дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, зохио хэмжээ абтаһан байна. Хэлхээ холбоонтой аймагай конторын ба почтотэ отделенинүүдтэй хүдэлмэрилгшэд колхозуудар ба предприятинуудар ябажа, зохио хэмжээ-ябуулгануудые үнэрггөө. Тэрэнэй ашаар газетэ ба журнал захилга олоһорһон байна. Статья соо дурсагдаһан Калининтай, Кировтай ба Ждановтай нэрэмжэтэ колхозууд 1952 оной хэлбэл олоор захяа.

США-гэй Правительствода Советскэ Правительствон эльгэһэн ното

Энэһэй урда тээ мэдэсэгдэһэнэй ёһоор, Советскэ Союзда эсэргүү шэглүүлэгдэһэн һүйдхэлэй ба диверсионно ябуула эмхидхэхын тула 100 миллион доллар тусхай һомолхоор хараалһан «Аюулгүй байдал харилсан хангаха тухай 1951 оной хуулин» США-да гаргагдаһан тушаа США-гэй Правительствода өөрынгөө 1951 оной ноябрийн 21-нэй нотоор Советскэ Правительствоо протест мэдүүлһэн байгаа. Тус хуулин болоулаха тушаа зохио хэмжээ абыхынь США-гэй Правительствоһаа хүлээгдэн гэжэ СССР-эй Правительствоо өөрынгөө ното соо зааһан байна.

1951 оной декабрин 19-дэ США-гэй Правительство Советскэ Правительствода харисгай ното дамжуулан эльгээгээ, тинхэдээ американскэ Правительство бодото баримтанууды зурһин, тус хуулин агрессивн удха шэнжые асарһан ба тэрэниие үмөөрһэн байха юм.

Январин 9-дэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдтэй Министерство, Советскэ Правительствон даалгабарчар, нимэ удхатай нотые Москвада байгаа США-гэй посольствоор дамжуулан Америкын Холбоото Штатуудай Правительствода эльгээгээ:

«США-гэй Правительство 1951 оной декабрин 19-нэй нототой дашарамдуулан, Советскэ Правительство болбол аюулгүй байдал харилсан хангаха тухай хуули гэдэгтэй 1951 оной октябрийн 10-да США-да гаргагдаһан тушаа Советскэ Правительствон ноябрийн 21-нэй нотодо Холбоото Штатуудай Правительствон эльгэһэн харюуе хангалттайда мэдэржэ шадахагүй байһан тухайдаа мэдүүлхые шухалада тоолоно.

«Советскэ Союзда, Польшодо, Чехословакида, Болгарид, Венгрид, Румынида, Албанида ажаһуудаг аян, шэлэн элсүүлэгдэһэн ямаршье хүнүүдэе гү, ... али эдэ ороноудһаа тэрэһэлэн хүнүүдэе Хойто-атлантиска догоровор организаци эмжэжэ байдаг ээбэгтэ подразделениүүдтэ оруулан нэгдүүлхын тула гү, али бусад зорилгоор финансироваха ябадалда 100 миллион доллар һомолжо гэжэ тус хуули дотор хараалагдаһан байһаниин мэдэжэ».

Тиним болохоороо, 1951 оной октябрийн 10-да США-да гарһан хуули ба тэрэнэй үндэһөөр боломлодоһон мүнэг зөөри хадаа советскэ территория дээрэ байһан гү, али СССР-һээ тэрэһэлэн шэлэн абтаһан ямаршье хүнүүдтэй бүридүүлэн, СССР-эй территория дээрэ, мүн тэрэһэнэй ондоо тээгүүршье «эбсэгтэ» хүснүүдтэй подразделенинүүдтэй байгуулаха, тэрэһэлэн тус ноурууд ба ээбэгтэ бүлэгүүдэе СССР-тэ эсэргүүгээр хэрэглэхэ гэжэ хараалһан. Энэһэн ямар ушартайб гэбэл, США-гэй энэ хуулин һүйдхэлэй, диверсионно ба террористическэ ябуулаха хэжэ подпольно банданууде СССР-эй территория дээрэ байгуулаха, мүн СССР-һээ тэрэһэлэн Советскэ Союзда эсэргүү хорото ябуулгануудта ашаглаха зорилготой байна.

США-гэй дурсагдаһа хуулиар хараалагдаһан эдэ ябуулганууд тинимэ удха шэнжэтэй байһаниин энэ хуулин авторнуудай нэгэн — американскэ конгрессэй гэшүүн Керстэней мэдүүлгээр лаблан гэршэлгэдэнэ. Керстен 1951 оной октябрийн 20-до түлөөлгшэдтэй палатада үгэ хэлхээ зуураа, нигэжэ сэхэ зааһан байха юм: дурсагдаһан хуули хадаа «коммунистическэ ороноудтай подпольно хүдэлмөнүүдтэ Холбоото Штатуудай туһа хүргэжэ болохо методуудые хараалһан. Энэ ушар түлөөлгшэдтэй палатада минни дурдагшан ба баталан абтаһан заһабари соо бии байһа».

США-гэй Правительствон 1951 оной декабрин 19-нэй нототой дашарамдуулан, Советскэ Правительство болбол 1933 оной ноябрийн 16-най советско-американска Хэлсээгээр Холбоото Штатуудай өөртөө даажэ абтаһан уялганууд тухайнда Холбоото Штатуудай Правительствон анхарад даһинаа хандуулхые шухалада тоолоно.

Энэ Хэлсээнэй ёһоор Холбоото Штатууд ба Советскэ Союз хадаа тэдэнэй дотоодын хэрэгүүдтэ ямар нэгэн хамааралһаһаа, мүн ээбэгтэ интервенци үүдхэхэ гү, али һайшааха, үгы гэгбэл хэлсээ хэгшэ талануудай — политическэ гү, али социальна байгуулаалты хүсөөр хубилгаха» зорилготой алибаа ябуулгаһаа бээ бариха гэгэн уялгые тус тустаа абтаһан, правительствена организацинуудые ба правительствена финансова туһаламжа абадаг организацинуудые нимэ ябуулгануудһаа һаатуулан бариха гэгэн уялга тэрэһэлэн абтаһан байгаа. Энэ Хэлсээнэй ёһоор, Холбоото Штатууд ба Советскэ Союз хадаа дээрэ дурсагдаһан зорилгонуудые табихан ямар нэгэн организацинуудые гү, али бү-

лэгүүдэе, тэрэ тоодо нүгөөтэй эсэргүү «эбсэгтэ тэмсэл хэжэ» рилготой сэрэгтэй организацин гү, али бүлэгүүдэе байгуулаха али өөрынгөө территория дээрэ гаха ябалал тохоболуулхагүй, гөөр хангахагүй гэгэн уялга тэлэн бөөдээ даажэ абтаһан юм. Тэрэһэн гадна, дурсагдаһан нэгэн ёһоор, Холбоото Штатуудай правительство ба СССР-эй Правительство болбол «нимэрхүү организацинуудта ба бүлэгүүдтэ зориулан алибаа элсүүлгые болоу гэгэн уялга абтаһан юм. 1951 октябрийн 10-най хуули абалд харуулаһа гэгэдэ, 1933 оной советско-американска Хэлсээе зурһан Холбоото Штатуудай Правительство Советскэ Союзда эсэргүү шпидиверсионно хоролон һуу ажал-ябуула хэһын тула подпольно банданууды ба гэмтэ уялгые рилготой байна. США-гэй эхлэгдэһэн тинимэ ябуулганууд СССР-эй Союзай дотоодын хэрэгүүдүүлгээр хамаарһан ябадалоно. Холбоото Штатуудай правительство 1933 оной ноябрийн 16-най советско-американска Хэлсээгээр бөөдээ даажэ абтаһан уялгые убайгүйгөөр эбдэнэ гэжэ ябуулганууд харуулһаа.

Октябрийн 10-най хуулиие гэгэй Правительствон абтаһан уялгые гүрэнүүдтэй хоорондохин саануудта үзэгдөөгүй ябуулгасууриин эрхын нормоо бүдүүлгээр эбдэлжэ мүн бээнэнь ороноудтай хоорондохин малына харилсаануудта тааралтай байна. Энэ хуулиие Холбоото Штатуудай абагта хадаа США-гэй олоо Советскэ Союзай хоорон харилсаанууды саашадан түрүүлжэ, уласхоорондын оршоодал хурсалдаха ябадалда шэлэгдэһэн агрессивн ябуулгаһаа доогоор харагдажа болохогүй Хүлһэншэ агентнуудтэй подпольно банданууды байгуулаха, бусад нүүдэй дотоодын хэрэгүүдтэ билигээр хамааралга, бусад гүрэн территория дээрэ диверсионно-истическэ зорилгонуудар эгээдүүлгээ ашаглаха хадаа октябрийн 19-нэй ното соогоо гэгэй Правительствон баримт «хамгаалалтын» зорилгонууд «европейскэ сүлөөгэй» интертэһые огто тааралдажа шадаһан байна.

Холбоото Штатуудай абтаһанли хадаа Советскэ Союзай ба гүрэнүүдтэй дотор хоролон хуули ба диверсионно ябуулгануудтэй хоорондохин уялгые гүрэнүүдтэй риторид дээрхи гэмтэ ноури ба подпольно бүлэгүүдэе мүн хангаха, ээбэгтэ хэжэ абтаһан хуули Холбоото Штатуудай правительство ното соогоо дуугай һанинһын гэгтын ушар бэшэ Энэһэн тухай США-гэй Правительство дуугай байһан ушар ябадал бүрн ойлгосотой, ушарын ното октябрийн 10-най хуули раалагдаһан эдэ ябуулганууд советскэ Союзай дотоодын хэрэгтэй США-гэй Правительствон сэмааралга болоно, США-гэй правительство эб найрамдалтай сан мүн гэжэ, гүрэнүүдтэй дохи харилсаануудта уласдохи эрхын нигтээд мэдэрһэн нормонуудые эбдэгшэ, абтаһан гануудда эбдэгшэ мүн гэжэ хана.

Советскэ Правительствон 1951 оной ноябрийн 21-нэй ното соо элдэһэн арсалтагүй баримта буруушааха аргагүй байхадаа боото Штатуудай Правительство харюу ното соогоо, США-да бусад гүрэнүүдтэ эсэргүү шэглэдэһэн хоролон һүйдхээ ажалгые Советскэ Союзай «эмжэжэ» хэртэртэй Советскэ Союзай даһан ба худал юумэ хэлэһэн Советскэ Союзда ба арадай диверсионно гүрэнүүдтэ эсэргүү сионно-террористическэ ябуулгые бөөдүүлхын тула подпольно банданууды эмхидхэхэ дүүдэе элирүүлһэн арсалтагүримануудһаа олонинтын анхара сохом хадууруулаха зорилготой худал үгэнүүдэе Советскэ Правительство тэмдэглэнэ.

1951 оной октябрийн 10-най Холбоото Штатуудай аба уласхоорондын эрхын нормоо үзэгдээ дуудлагуугээр эбдэнэ 1933 оной ноябрийн 16-най советско-американска Хэлсээе бүгээр эбдэһэн ябадал мүн, СССР-һээ агрессивн ябуулаха мүн бээнэнь хараалаа абажа, Советскэ Союзай Правительство болбол нимэ ябуулгануудтэй түлөө харюусагша Холбоото Штатуудай Правительствон тохогодо гэжэ даһин мэдхые шухалада тоолоно дурсагш хуули болоуиһые дуралһана».

Газетэ тараалга — парторганизацинуудай шухала хэрэг

Большевистскэ хэблэл хадаа ажалшадые коммунистическээр хүмүүжүүлхэ шухала эбсэгүүдтэй нэгэн болоно. Тинимһээ газетэ, журнал ажалшадтэй дунда олоор тараала гэгшэ партиин организацинуудай шухала хэрэг мүн.

ВКП(б)-гэй Иволгын айком 1952 ондо газетэ захилгын кампанида эртэһэнэ бэлдэхэл хэһэн байгаа. Газетэ тараалга тухай партиин айкомой бюро 1951 оной сентябрьда тусхай тогтоол гаргалан байха юм. Нимэ асуудал партиин эхин организацинуудай суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ, хэлхээ холбоонтой хүдэлмэрилгшэдтэй туһалха тусхай хүнүүд томилодо һэн. Мүн партиин эхин организацинуудай секретарьнуудай зүблөөн үнэргэгдэһэн, уданш пар-

тийна эхин организацинууд большевистскэ хэблэлтэй удхашанар тухай хүм зоной дунда ехэ хүдэлмэри хэһэн байха юм.

Эдэ бүгэдэ хэмжээ-ябуулганууд ажалшадтэй дунда газетэ, журнал эмхитэйгээр тарааха хэрэгтэ ехэ туһа боло

